

mgr Olga Hałub

Katedra Prawa Konstytucyjnego
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytet Wrocławski

Cele i zadania Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Goals and tasks of Common Commission of the Government and National and Ethnic Minorities

Streszczenie

Celem niniejszego referatu jest próba charakterystyki celów i zadań Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Jest to organ doradczy administracji rządowej, którego działalność służy zwiększeniu efektywności polityki państwa wobec ww. mniejszości, jak również wzmocnienia dialogu z ich przedstawicielami. Tym samym zadania Komisji wpisują się w konstytucyjny obowiązek władz publicznych polegający na zagwarantowaniu ochrony wolności i praw mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce. Niniejsze rozważania są wynikiem analiz przepisów ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym z dnia 6 stycznia 2005 r., a także Regulaminu Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

Słowa kluczowe

Komisja Wspólna, ochrona mniejszości narodowych i etnicznych, organ doradczy, administracja rządowa, polityka antydyskryminacyjna, dyskryminacja ze względu na pochodzenie lub narodowość

Abstract

This paper is an attempt to analyze the tasks of the Common Commission of the Government and National and Ethnic Minorities. This is an advisory body, which aims to improve the effectiveness of the politics of the state towards the mentioned minorities and to intensify dialogue with them. The Commission's tasks fulfill constitutional duty to protect all freedoms and rights, that are guaranteed for the national and ethnic minorities in Poland. This paper was performed in the context of the regulation on the national and ethnic minorities and the regional language from 6th January 2005, as well as the Regulations of the Common Commission of Government and the National and Ethnic Minorities.

Keywords

Common Commission of the Government and National and Ethnic Minorities, protection of national and ethnic minorities, advisory body, government administration, non-discrimination politic, ethnic discrimination, national origin discrimination

1. Wprowadzenie

Mniejszości narodowe i etniczne należą do adresatów Konstytucji RP¹, którym ustawa zasadnicza zapewnia w Polsce szczególną ochronę². Z tego też względu na organach władzy publicznej spoczywa obowiązek zapewnienia realizacji wolności i praw zagwarantowanych przez zarówno najwyższy akt prawny, jak i ustawodawstwo zwykłe. Na szczeblu centralnym istnieją podmioty, których działalność koncentruje się wyłącznie na ochronie statusu mniejszości narodowych i etnicznych. Pierwszym z nich jest organ parlamentarny – stała Komisja ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Powołano ją po raz pierwszy w 1989 r. Do jej zadań należą sprawy związane m.in. z utrzymaniem dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych, etnicznych i językowych oraz ochrony ich praw, a także realizacją zasady równego traktowania osób bez względu na ich pochodzenie etniczne i rasowe oraz narodowość³. Jednocześnie w ramach aktywności władzy wykonawczej na tym polu działają Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych⁴, jak również Komisja Wspólna Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych⁵. Zadaniem niniejszej pracy jest próba charakterystyki celów działania i zakresu kompetencji ostatniego z wymienionych podmiotów, którego aktywność odkrywa w praktyce największą rolę w zakresie zapewnienia realizacji wolności i praw mniejszości narodowych i etnicznych.

Na potrzeby niniejszej pracy należy przyjąć, iż pod pojęciem mniejszości narodowych rozumie się grupę obywateli polskich, która spełnia łącznie następujące warunki: jest mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej, w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją, dąży do zachowania swojego języka, kultury lub tradycji, ma świadomość własnej historycznej wspólnoty narodowej i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę, jej przodkowie

¹ Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.

² Art. 35 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. stanowi, że „(1) Rzeczpospolita Polska zapewnia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury. (2) Mniejszości narodowe i etniczne mają prawo do tworzenia własnych instytucji edukacyjnych, kulturalnych i instytucji służących ochronie tożsamości religijnej oraz do uczestnictwa w rozstrzyganiu spraw dotyczących ich tożsamości kulturowej.”

³ <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/agent.xsp?symbol=KOMISJAST&NrKadencji=8&KodKom=MNE> [dostęp 02.02.2017].

⁴ Departament od kwietnia 2016 r. został połączony z Wydziałem do spraw Mniejszości Romskiej oraz Zespołem Kultury Mniejszości Narodowych i Etnicznych i działa przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

⁵ Należy także wspomnieć o istnieniu Zespołu do Spraw Mniejszości Narodowych, który działał w latach 2002–2008 i pełnił funkcję organu opiniodawczo-doradczego Prezesa Rady Ministrów. Kontynuował on działania Międzyresortowego Zespołu do Spraw Mniejszości Narodowych, istniejącego w latach 1997–2001. Zob. szerzej: <http://mniejszości.narodowe.mswia.gov.pl/mne/mniejszości/podmioty-odpowiedzialn/międzyresortowy-zespol/6478,Zespol-do-Spraw-Mniejszości-Narodowych.html> [dostęp 16.02.2017].

zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat, utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie⁶.

Natomiast mniejszość etniczna to grupa obywateli polskich, która jest mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej, w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją, dąży do zachowania swojego języka, kultury lub tradycji, ma świadomość własnej historycznej wspólnoty etnicznej i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę, jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat, nie utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie⁷.

2. Status prawny i zadania Komisji

Prawnymi podstawami uzasadniającymi konieczność utworzenia Komisji są nie tylko przepisy rangi ustawowej, ale także konstytucyjnej. Należy tu wskazać na art. 2 Konstytucji stanowiący, iż Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej⁸. Ta deklaracja w komplementarny sposób łączy się z art. 32 ust. 1 stanowiącym o zakazie dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym⁹. Na państwie ciąży więc obowiązek zapewnienia instrumentów ochrony prawnej, które zagwarantują odpowiedni standard troski ze strony państwa dla każdego, a zatem także dla przedstawicieli wszelkich mniejszości w państwie¹⁰. Ponadto o konieczności zapewnienia ochro-

---

⁶ Jest to definicja legalna zawarta w ustawie o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym z dnia 6 stycznia 2005 r., Dz. U. z 2005 r. Nr 17, poz. 141 ze zm.

⁷ *Ibidem*.

⁸ Należy przy tym przyznać słusność stwierdzeniu, iż „zasada sprawiedliwości społecznej zobowiązuje do sprawiedliwego i społecznego uzasadnienia działań państwa, a także stanowi kryterium oceny procesu stanowienia i stosowania prawa, będąc tym samym podstawą oceny konstytucyjności, czyli prawnej dopuszczalności podjętych działań organów władzy publicznej”. Zob. szerzej: K. Strzyczkowski, *Zasada państwa sprawiedliwości społecznej jako zasada publicznego prawa gospodarczego*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2007, nr 4, s. 13.

⁹ Należy wskazać, iż do cech dyskryminujących w świetle art. 32 ust. 2 przedstawiciele doktryny zaliczyli m.in. płeć, rasę, pochodzenie etniczne, wyznanie, światopogląd, orientację seksualną, wiek. Zob. szerzej: B. Banaszak, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2012, s. 233–234.

¹⁰ Wskazuje na to wielokrotnie orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego w odniesieniu do mniejszości narodowych i etnicznych (np. uchwała TK z dnia 30 kwietnia 1997 r., W 1/97), czy religijnych (np. uchwała TK z dnia 2 marca 1994 r., W 3/93). Jednocześnie należy podkreślić, iż przedstawiciele doktryny twierdzą, że w sposób pośredni ochrona mniejszości narodowych jest zapewniona poprzez konstytucyjne gwarancje ustanowione np. w art. 5 (gwarancja ochrony wolności i praw człowieka), 11–12 (wolność twórczości i działalności partii politycznych, samorządów, związków zawodowych), 25 (wolność religijna w znaczeniu instytucjonalnym), 31 (gwarancja ochrony prawnej i poszanowania wolności człowieka), 53 (wolność religijna), 54 (wolność słowa), 57 (wolność zgromadzeń), 58 (wolność zrzeszania się). Zob. szerzej: A. Malicka, *Ochrona mniejszości narodowych – standardy międzynarodowe i rozwiązania polskie*, Wrocław 2004, s. 140–141.

ny dedykowanej wyłącznie mniejszościom narodowym i etnicznym stanowi wprost art. 35 Konstytucji, do którego odniesiono się powyżej, a także art. 27 odnoszący się do prawa do posługiwania się przez mniejszości narodowe ich językiem regionalnym¹¹. O ochronie mniejszości narodowych i etnicznych stanowią także przepisy prawa międzynarodowego¹².

Komisja Wspólna Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych (dalej: Komisja) została utworzona na mocy przepisów ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym¹³. Działania Komisji powinny przyczynić się do zwiększenia efektywności polityki państwa wobec mniejszości, jak również wzmocnienia dialogu z ich przedstawicielami. Tym samym charakter Komisji służy realizacji celów ww. ustawy, jakimi są określenie podstawowych praw i obowiązków osób należących do mniejszości, czy zagwarantowanie regulacji o charakterze społecznym, jak również oświatowo-kulturalnym. Ideą, która przyświecała utworzeniu Komisji było także objęcie szczególną ochroną osób należących do mniejszości. Zadaniem ustawodawcy jest stworzenie specjalnej preferencji w drodze aktu normatywnego tak, by wyrównać szanse dla podmiotów będących członkami tzw. grup mniejszościowych¹⁴. Wprowadzenie tego typu rozwiązań zdaje się potwierdzać tezę, iż stosunek państwa do mniejszości narodowych i etnicznych jest testem na jakość demokracji¹⁵.

Zgodnie z art. 23 ustawy Komisja została określona jako organ opiniodawczo-doradczy Prezesa Rady Ministrów. Do zadań tego ciała należą: wyrażanie opinii w sprawach realizacji praw i potrzeb mniejszości, w tym ocena sposobu realizacji tych praw oraz formułowanie propozycji w zakresie działań zmierzających do zapewnienia realizacji praw i potrzeb mniejszości, opiniowanie programów służących tworzeniu warunków sprzyjających zachowaniu i rozwojowi tożsamości kulturowej mniejszości oraz zachowaniu i rozwojowi języka regionalnego, opiniowanie projektów aktów prawnych

---

¹¹ Zgodnie z brzmieniem art. 27 Konstytucji: „W Rzeczypospolitej Polskiej językiem urzędowym jest język polski. Przepis ten nie narusza praw mniejszości narodowych wynikających z ratyfikowanych umów międzynarodowych”.

¹² Art. 14 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w związku z Protokołem 12, Konwencja ramowa o ochronie mniejszości narodowych z 1995 r., ratyfikowana przez Polskę w 2000 r., Europejska karta języków regionalnych lub mniejszościowych.

¹³ Na temat ustawy zob. szerzej: A. Kirpsza, *Status mniejszości narodowych i etnicznych w prawie europejskim o polskim*, [w:] J. Kihl i inni (red.), *Mniejszości narodowe i etniczne*, Kraków 2008, s. 17.

¹⁴ Jednakże uprzywilejowanie grup mniejszościowych nie powinno w efekcie doprowadzić do dyskryminacji tzw. większości. Zob. szerzej: B. Mikołajczyk, *Mniejszości w prawie międzynarodowym*, Katowice 1996, s. 65–77.

¹⁵ Wskazuje na to m.in. M. Safjan, stwierdzając, iż „problem stosunku do mniejszości stał się współcześnie swoistym miernikiem demokratyzacji społeczeństw. Demokrację postrzega się bowiem coraz częściej właśnie przez pryzmat zdolności społeczeństwa do zapewnienia funkcjonującym w jego ramach mniejszościom możliwości realizacji należnych im uprawnień i swobód, manifestacji swojej odrębności i wyboru metod potwierdzenia własnej tożsamości”. Zob. szerzej: https://trybunal.gov.pl/fileadmin/content/dokumenty/wystapienia/1998_2006/20031003.pdf [dostęp 05.02.2017].

dotyczących spraw mniejszości, opiniowanie wysokości i zasad podziału środków przeznaczonych w budżecie państwa na wspieranie działalności zmierzającej do ochrony, zachowania i rozwoju tożsamości kulturowej mniejszości oraz zachowania i rozwoju języka regionalnego, podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji osób należących do mniejszości. W celu realizacji swoich zadań Komisja Wspólna ma obowiązek współdziałać z organami administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz z zainteresowanymi organizacjami społecznymi. Ponadto może ona zwracać się do instytucji, placówek i środowisk naukowych oraz organizacji społecznych w szczególności o opinie, stanowiska, ekspertyzy lub informacje. W jej pracach na specjalne zaproszenie udział mogą brać przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, organizacji społecznych i środowisk naukowych.

Utworzenie tzw. doradczych, opiniodawczych bądź opiniodawczo-doradczych ciał pełni w praktyce relewantną funkcję. Działają one bowiem przy organach administracji rządowej bądź innych instytucjach rządowych i są głosem mniejszości bądź grup, których dotyczy dana sprawa. Stanowią więc z jednej strony ich realną reprezentację na szczeblu centralnym. Z drugiej strony natomiast na członków takiego organu powołani są przedstawiciele określonych środowisk, którzy znają problemy, potrzeby i oczekiwania tych grup. Tym samym wyrażane stanowiska i opinie pełnią doniosłą rolę przy podejmowaniu decyzji o kształcie rozmaitych rozwiązań. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że Komisja obok działań o charakterze opiniodawczym posiada także kompetencje kształtujące¹⁶. Do jej zadań należy podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych. O ile z definicji organu doradczego wynika niewiążący charakter jego zaleceń dla administracji, o tyle podejmowanie aktywności w zakresie walki z dyskryminacją ze względu na narodowość bądź pochodzenie są zadaniem Komisji niezależnym od aktywności organów centralnych na tym polu.

a) Skład Komisji

Komisja jest organem o dwoistym charakterze, który z jednej strony składa się z podmiotów reprezentujących stronę rządową, z drugiej natomiast mniejszości narodowe i etniczne. W skład Komisji Wspólnej wchodzi poszczególni przedstawiciele organów administracji; należy wskazać tu na ministrów do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, administracji publicznej, kultury i ochrony dzieł

---

¹⁶ Wyposażenie Komisji w funkcje kształtujące należy uznać za racjonalne posunięcie polskiego ustawodawcy. Sam koszt utworzenia i działalności organów opiniodawczo-doradczych jest na tyle duży, iż brak zagwarantowania możliwości współtworzenia inicjatyw w zakresie jej kompetencji, a zatem ograniczenie jej aktywności wyłącznie do funkcji opiniodawczej byłby pozbawiony sensu. Zob. szerzej: http://biurosej.gov.pl/teksty_pdf_04/i-1050.pdf [dostęp 22.02.2017].

dzictwa narodowego, oświaty i wychowania, finansów publicznych, pracy, zabezpieczenia społecznego, spraw zagranicznych, szkolnictwa wyższego¹⁷, a także ministrów spraw zagranicznych, spraw wewnętrznych oraz sprawiedliwości, jak również Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, przedstawiciela Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Z ramienia środowisk mniejszości narodowych i etnicznych w skład Komisji wchodzi: dwóch przedstawicieli mniejszości białoruskiej, jeden przedstawiciel mniejszości czeskiej, dwóch przedstawicieli mniejszości litewskiej, dwóch przedstawicieli mniejszości niemieckiej, jeden przedstawiciel mniejszości ormiańskiej, jeden przedstawiciel mniejszości rosyjskiej, jeden przedstawiciel mniejszości słowackiej, dwóch przedstawicieli mniejszości ukraińskiej, jeden przedstawiciel mniejszości żydowskiej, jeden przedstawiciel mniejszości karaimskiej, dwóch przedstawicieli mniejszości łemkowskiej, dwóch przedstawicieli mniejszości romskiej, jeden przedstawiciel mniejszości tatarskiej, dwóch przedstawicieli społeczności posługującej się językiem, o którym mowa w art. 19 ustawy, tj. takim, który jest tradycyjnie używany na terytorium danego państwa przez jego obywateli, którzy stanowią grupę liczebnie mniejszą od reszty ludności tego państwa oraz różni się od oficjalnego języka tego państwa; nie obejmuje to ani dialektów oficjalnego języka państwa, ani języków migrantów. Do składu Komisji zalicza się także jej sekretarza, którym jest pracownik urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych.

Prezes Rady Ministrów powołuje i odwołuje członków Komisji Wspólnej na wniosek ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, który to zobligowany jest do uprzedniego poinformowania pozostałych członków Komisji. Mogą oni zgłaszać ministrowi swoich kandydatów na członków Komisji w terminie 90 dni od otrzymania zawiadomienia. Jeżeli w tym czasie nie dojdzie do zgłoszenia kandydatów bądź dotychczasowi członkowie zgłoszą kandydatury w liczbie większej niż przewidziana, minister przedstawia dotychczasowym członkom własnych kandydatów celem zaopiniowania prezentowanej kandydatury. W przypadku niewyrażenia przez mniejszość lub społeczność opinii w terminie 30 dni od dnia przedstawienia przez ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych kandydatów, wymóg uzyskania opinii uznaje się za spełniony.

Minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych ma także szerokie kompetencje w związku z możliwością odwołania członków Komisji. Może on bowiem wystąpić do Prezesa Rady Ministrów z wnioskiem o ta-

---

¹⁷ Został on włączony w skład Komisji mocą Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2010 r., Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 148.

kie odwołanie. Następuje to w przypadku złożenia przez członka rezygnacji z członkostwa w Komisji Wspólnej albo wystąpienia przez organ, mniejszość lub społeczność posługującą się językiem, o którym mowa w art. 19, których przedstawicielem jest członek, do ministra z uzasadnionym wnioskiem o odwołanie członka ze składu Komisji Wspólnej, a także w sytuacji skazania go prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione z winy umyślnej.

Poza powyższej wskazanymi przypadkami oraz sytuacją, w której mandat wygasza¹⁸, członkostwo w Komisji nie jest kadencyjne. W przypadku przedstawicieli strony rządowej jest ono uzależnione od pełnionej funkcji, natomiast w przypadku przedstawicieli mniejszości narodowej nie jest ono ograniczone w czasie. Ustawa dopuszcza ponadto, by Rada Ministrów fakultatywnie włączyła w skład Komisji Wspólnej, w drodze rozporządzenia, przedstawiciela organu administracji rządowej innego niż wymieniony powyżej. Do powołania i odwołania członka Komisji Wspólnej stosuje się odpowiednio procedurę jak w przypadku ustawowego członka Komisji¹⁹.

W składzie Komisji wyróżnia się także współprzewodniczących²⁰. Są nimi odpowiednio przedstawiciel ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, a także przedstawiciel mniejszości i społeczności posługującej się językiem, o którym mowa w art. 19, wybrani przez członków Komisji niebędących reprezentantami organów administracji rządowej. Podobnie jak ma to miejsce w przypadku zwykłych członków Komisji, współprzewodniczących powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych.

b) Prace Komisji

Posiedzenia Komisji Wspólnej odbywają się nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy w ciągu jednego dnia, w siedzibie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Jednakże w uzasadnionych przypadkach istnieje możliwość zwołania posiedzenia w innym miejscu uzgodnionym przez współprzewodniczących Komisji. Posiedzenia zwołuje współprzewodniczący Komisji Wspólnej, będący przedstawicielem ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych. Może tego dokonać bądź z inicjatywy własnej, bądź na wniosek współprzewodniczącego, będącego przedstawicielem mniejszości i społeczności posługującej się językiem, o któ-

---

¹⁸ Dzieje się tak wyłącznie w przypadku śmierci członka Komisji.

¹⁹ Do takiej sytuacji doszło w 2010 r., gdy do składu Komisji dołączono ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego.

²⁰ Współprzewodniczący pełnią ważną rolę w pracach Komisji. Ich rola polega na kierowaniu jej działaniami poprzez m.in. akceptację porządku obrad Komisji, zapraszanie ekspertów na obrady czy powoływanie zespołów doradczych na wniosek członków Komisji.

rym mowa w art. 19. W celu wypracowania wspólnego stanowiska zainteresowanych środowisk istnieje możliwość zwołania posiedzenia, w którym udział będą brali tylko członkowie Komisji Wspólnej będący przedstawicielami mniejszości narodowych i etnicznych. Stanowisko to jest niezwłocznie przekazywane pozostałym członkom Komisji Wspólnej przez współprzewodniczącego. Odpowiednimi uprawnieniami dysponują przedstawiciele strony rządowej. Także wówczas stanowisko jest niezwłocznie przekazywane pozostałym członkom Komisji Wspólnej przez współprzewodniczącego. Natomiast wszelkie opinie i wytyczne będące efektem pracy Komisji są każdorazowo przekazywane Prezesowi Rady Ministrów, jak również samej Radzie Ministrów. Należy wskazać, że członkom Komisji Wspólnej nie przysługuje wynagrodzenie z tytułu członkostwa w Komisji Wspólnej.

Zgodnie z Regulaminem Komisji Wspólnej²¹ w ramach jej działalności wyodrębniono trzy tzw. „zespoły problemowe” koncentrujące się na określonych obszarach. Należy wyróżnić grupę do spraw edukacji²², kultury i mediów²³ oraz do spraw romskich²⁴. Poza członkami Komisji określonymi ustawowo, uprawnionymi do udziału w pracach tych grup są m.in. przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, organizacji społecznych czy naukowcy. Jednakże nie posiadają oni prawa głosu, ich działalność ma charakter doradczy. Największą aktywność wykazuje trzeci z wymienionych zespołów, tj. zespół do spraw romskich. Angażuje się on w przedsięwzięcia służące ochronie statusu Romów w Polsce, a ponadto w walkę z przejawami dyskryminacji. Wspiera także inicjatywy służące integracji społeczności romskiej. W związku z powyższym zespół odgrywa w praktyce ważną rolę w zakresie wspierania i rozwoju ww. mniejszości.

²¹ M.P. z 2007 r. Nr 45, poz. 534.

²² W jej skład wchodzi członkowie Komisji reprezentujący ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, współprzewodniczący będący przedstawicielem mniejszości i społeczności posługującej się językiem regionalnym, jak również pozostali członkowie Komisji zainteresowani tematyką posiedzenia zespołu.

²³ W jej skład wchodzi członkowie Komisji reprezentujący ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, współprzewodniczący będący przedstawicielem mniejszości i społeczności posługującej się językiem regionalnym, pozostali członkowie Komisji zainteresowani tematyką posiedzenia zespołu.

²⁴ W jej skład wchodzi członkowie Komisji reprezentujący ministra właściwego do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, ministra właściwego do spraw pracy, Ministra Sprawiedliwości, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, mniejszość romską, współprzewodniczący będący przedstawicielem mniejszości i społeczności posługującej się językiem regionalnym, pozostali członkowie Komisji zainteresowani tematyką posiedzenia zespołu, dwadzieścia osób reprezentujących organizacje mniejszości romskiej, wskazane przez członków Komisji, będących przedstawicielami tej mniejszości.

3. Podsumowanie

Działalność Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych stanowi jeden z elementów realizacji konstytucyjnego obowiązku władz państwa polegającego na zagwarantowaniu odpowiednich instrumentów ochrony statusu mniejszości narodowych i etnicznych. Choć Komisja nie dysponuje „własnymi” instrumentami służącymi wyżej wskazanemu celowi i jest organem opiniodawczo-doradczym, realnie wpływa na kształt rozwiązań i inicjatyw podejmowanych przez polskiego ustawodawcę. Skład Komisji ze strony rządowej, tj. grupa aż 10 ministrów, zdaje się potwierdzać, że ochrona statusu mniejszości narodowych i etnicznych stanowi istotne zadanie dla władz publicznych. Jednakże negatywnie należy ocenić rozwiązanie, które wprowadza zasadę, iż posiedzenia Komisji powinny odbywać się nie rzadziej niż raz na sześć miesięcy. Wydaje się, że jest to częstotliwość niewystarczająca dla zapewnienia efektywnej polityki względem mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce. Zdaje się to potwierdzać fakt, iż w 2016 r. odbyło się łącznie pięć posiedzeń Komisji. Wynika zatem z tego wniosek, iż minimalne standardy określone przez ustawodawcę mogłyby ulec zwiększeniu, zważywszy na ilość przedsięwzięć podejmowanych przez poszczególne grupy i zespoły działające w ramach Komisji, a także priorytety polityki państwa wobec mniejszości²⁵. Ponadto należy postulować rozszerzenie katalogu kompetencji o charakterze kreacyjnym w ten sposób, by Komisja obok uprawnień doradczych uzyskała możliwość samodzielnej realizacji przedsięwzięć, które uzna za konieczne dla zapewnienia kompleksowej ochrony mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce.

---

²⁵ Zob. szerzej: *Priorytety w zakresie polityki wobec mniejszości narodowych i etnicznych na najbliższe lata*, <http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/mne/komisja-wspolna/posiedzenia/2016/9676,Posiedzenia-2016.html> [dostęp 22.02.2017].

